

**МЕЂУНАРОДНИ ПАКТ О ГРАЂАНСКИМ И
ПОЛИТИЧКИМ ПРАВИМА¹**
(Изводи)

Члан 2

1. Државе чланице овог пакта обавезују се да поштују и гарантују свим лицима која се налазе на њиховој територији и која потпадају под њихову надлежност, права призната овим пактом без обзира нарочито на расу, боју, пол, језик, веру, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, имовно стање, рођење или било који други статус.

2. Државе чланице овог пакта обавезују се да, у складу са својим уставним поступком и одредбама овог пакта, предузму кораке који би омогућили усвајање таквих законских или других мера којима могу да остваре права призната овим пактом а која нису још ступила на снагу.

Члан 3

Државе чланице овог пакта обавезују се да обезбеде подједнако право мушкарцима и женама да уживају сва грађанска и политичка права формулисана у овом пакту.

Члан 24

1. Свако дете, без дискриминације засноване на раси, боји, полу, језику, вери, националном или социјалном пореклу, имовном стању или рођењу, има право да му његова породица, друштво и држава указују заштиту коју захтева његов статус малолетника.

Члан 25

Сваки грађанин има право и могућност, без икакве дискриминације поменуте у члану 2. и без неоснованих ограничења:

- а) да учествује у управљању јавним пословима, било непосредно, било преко слободно изабраних представника;
- б) да бира и да буде биран на повременим истинским, општим, једнаким и тајним изборима, који обезбеђују слободно изражавање воље бирача;
- ц) да буде примљен, под општим једнаким условима, у јавне службе своје земље.

Члан 26

Сва су лица једнака пред законом и имају право без икакве дискриминације на подједнаку заштиту закона. У том смислу, закон мора да забрањује сваку дискриминацију и да обезбеди свим лицима подједнаку и успешну заштиту против сваке дискриминације, нарочито у погледу расе, боје, пола, језика, вере, политичког или другог убеђења, националног или социјалног порекла, имовног стања, рођења или сваког другог стања.

Члан 28

- 1. Установљава се Комитет за права човека (даље у тексту: Комитет). Овај Комитет је састављен од 18 чланова а врши функције које су ниже одређене.
- 2. Комитет је састављен од држављана држава чланица овог пакта, који треба да имају високе моралне квалитете чија је компетентност у области људских права призната, с тим што ће се водити рачуна о корисности учешћа неких лица која имају правно искуство.

¹ Службени лист СФРЈ – Међународни уговори, бр. 7/71.

3. Чланови Комитета бирају се и заседају у личном својству.

Члан 29

1. Чланови Комитета бирају се тајним гласањем на основу листе кандидата који испуњавају услове предвиђене у члану 28. овог пакта и које у том циљу предлажу државе чланице овог пакта.

2. Свака држава чланица овог пакта може предложити највише два лица. Ова лица треба да буду држављани државе која их предлаже.

3. Исто лице може поновно бити предложено.

Члан 30

1. Први избори се одржавају најдоцније 6 месеци после ступања на снагу овог пакта.

2. Најмање четири месеца пре сваког избора у Комитет, сем ако се ради о избору у циљу попуњавања упражњеног места које је пријављено сходно члану 34. овог пакта, генерални секретар Организације уједињених нација позваће писменим путем државе чланице овог пакта да одреде, у року од три месеца, кандидате које предлажу за чланове Комитета.

3. Генерални секретар Организације уједињених нација саставља листу по абecedном реду свих лица тако предложених, наводећи државе чланице које су их предложиле и саопштава је државама чланицама овог пакта најдоцније месец дана пре сваког избора.

4. Чланови Комитета се бирају за време састанка држава чланица који је сазвао генерални секретар Организације уједињених нација у седишту Организације. На овом састанку где кворум сачињава две трећине држава чланица овог пакта, за чланове Комитета изабрани су они кандидати који добију највећи број гласова и апсолутну већину гласова представника држава чланица које су присутне и које гласају.

Члан 31

1. У Комитету може да заседа само један држављанин једне исте државе.

2. За избор у Комитет, води се рачуна о праведној географској расподели и о заступљености разних облика цивилизација, као и о главним правним системима.

Члан 32

1. Чланови Комитета се бирају на четири године. Они могу бити поновно изабрани ако буду поновно предложени. Међутим, мандати девет чланова који су изабрани приликом првог бирања престају после две године; одмах после првог бирања председник састанка о коме је реч у члану 30. овог пакта одређује жребом имена ових девет чланова.

2. По истеку мандата, избори се одржавају сходно одредбама претходних чланова овог дела Пакта.

Члан 33

1. Ако је, према једнодушном мишљењу осталих чланова, неки члан Комитета престао да обавља своје функције из разлога који није привремено одсуство, председник Комитета о томе обавештава генералног секретара Организације уједињених нација, који тада објављује да је упражњено место тог члана.

2. У случају смрти или оставке неког члана Комитета, председник о томе одмах обавештава генералног секретара Уједињених нација, који тада објављује да је место упражњено од дана смрти или од дана када одсуство ступа на снагу.

Члан 34

1. Када је упражњено место објављено према члану 33. овог пакта и ако мандат члана кога треба заменити не истиче у року од шест месеци од дана када је одсуство објављено,

генерални секретар Уједињених нација известиће о томе државе чланице овог пакта, које могу, у року од два месеца, да одреде кандидате према одредбама члана 29. овог пакта ради попуњавања упражњеног места.

2. Генерални секретар Уједињених нација саставља листу по абecedном реду свих лица тако одређених и доставља је државама чланицама овог пакта. Избор за попуњавање упражњеног места врши се према одговарајућим одредбама овог дела Пакта.

3. Сваки члан Комитета који је изабран на место за које је објављено да је упражњено, сагласно члану 33, заседаће у Комитету све до дана нормалног истека мандата члана чије је место било упражњено у Комитету према одредбама наведеног члана.

Члан 35

Члановима Комитета се исплаћују, по одобрењу Генералне скупштине Уједињених нација, накнаде на терет средстава Организације уједињених нација под условима које одређује Генерална скупштина према важностима функција у Комитету.

Члан 36

Генерални секретар Организације уједињених нација ставља на расположење Комитету потребно особље и материјална средства која су му потребна ради ефикасног вршења функција које су му поверене на основу овог пакта.

Члан 37

1. Генерални секретар Уједињених нација сазива чланове Комитета на први састанак у седишту Организације.

2. После овог првог састанка, Комитет се састаје у свим случајевима предвиђеним пословником.

3. Састанци Комитета се редовно одржавају у седишту Организације уједињених нација или у Уреду Уједињених нација у Женеви.

Члан 38

Пре него што ступи на дужност, сваки члан Комитета мора да се на јавној седници свечано обавезе да ће обављати своје функције потпуно непристрасно и савесно.

Члан 39

1. Комитет бира свој биро за време од две године. Чланови бироа могу бити поновно изабрани.

2. Комитет доноси своја правила процедуре; међутим, ова правила треба да садрже, између осталог, следеће одредбе:

а) да 12 чланова сачињавају кворум;

б) да се одлуке Комитета доносе већином гласова присутних чланова.

Члан 40

1. Државе чланице овог пакта се обавезују да подносе извештаје о донетим мерама којима се спроводе у живот права призната овим пактом, као и о постигнутим успесима у остваривању ових права:

а) у року од годину дана од дана ступања на снагу овог пакта за сваку државу чланицу у питањима која се на њу односе;

б) убудуће, сваки пут када Комитет буде то затражио.

2. Сви извештаји подносе се генералном секретару Организације уједињених нација који их доставља Комитету на разматрање. У извештајима треба навести, ако устреба, факторе и тешкоће који ометају примену одредаба овог пакта.

3. Генерални секретар Организације уједињених нација може, после саветовања са

Комитетом, доставити специјализованим заинтересованим установама копију свих делова извештаја који би се могли односити на област њихове надлежности.

4. Комитет проучава извештаје које подносе државе чланице овог пакта. Он доставља државама чланицама своје сопствене извештаје, као и све примедбе општег карактера које сматра целисходним. Комитет може такође да доставља Економском и социјалном савету ове примедбе са копијама извештаја које је примио од држава чланица овог пакта.

5. Државе чланице овог пакта могу да подносе Комитету коментаре о свакој примедби која је учињена на основу тачке 4. овог члана.

Члан 41

1. Свака држава чланица овог пакта може, на основу овог члана, да изјави у сваком тренутку да признаје надлежност Комитета да прима и разматра саопштења у којима једна држава тврди да нека друга држава чланица не испуњава своје обавезе на основу овог пакта. Саопштења која се подносе на основу овог члана могу бити примљена и разматрана само ако потичу од државе чланице која је дала изјаву којом признаје, што се ње тиче, надлежност Комитета. Комитет не прима саопштење од државе чланице која није дала овакву изјаву. Следећи поступак се примењује на саопштења која су примљена сходно овом члану:

а) Ако једна држава чланица овог пакта сматра да нека друга држава чланица не примењује његове одредбе, она може писменим путем да скрене пажњу оне друге државе на ово питање. У року од три месеца од пријема саопштења, држава којој се шаље даје држави која је доставила саопштење објашњење или сваку другу писмену изјаву којима разјашњава питање, а које садрже, уколико је то могуће и корисно, обавештења о њеним правилима процедуре и о правним средствима која су већ коришћена, која су покренута или која се могу још користити.

б) Ако, у року од шест месеци од дана пријема првобитног саопштења од стране државе којој је ово упућено, питање не буде решено на задовољство обеју заинтересованих држава чланица, једна као и друга држава имају право да га поднесу Комитету, достављајући саопштење и Комитету и другој заинтересованој држави.

ц) Комитет може решавати о једном предмету који му је поднет само ако утврди да су сва расположива унутрашња правна средства коришћена и исцрпена, сходно опште признатим принципима међународног права. Ово правило се не примењује у случајевима где поступци по жалби превазилазе разумне рокове.

д) Комитет искључује јавност са својих седница када разматра саопштења о којима је реч у овом члану.

е) Под резервом одредаба става ц), Комитет ставља своје добре услуге на располагање заинтересованим државама чланицама како би се постигло споразумно решење питања које је засновано на поштовању права човека и основних слобода, како их признаје овај пакт.

ф) У вези са сваким предметом који му је поднет, Комитет може да затражи од заинтересованих држава чланица поменутих у ставу б) да му доставе свако умесно обавештење.

г) Заинтересоване државе чланице, поменуте у ставу б) имају право да буду представљене приликом разматрања предмета од стране Комитета и да стављају писмене или усмене примедбе или у једном и другом облику.

х) Комитет мора да поднесе извештај у року од дванаест месеци, рачунајући од дана када је примио саопштење поменуто у ставу б):

и) ако је постигнуто решење у складу са одредбама става е), Комитет се у свом извештају ограничава на кратко изношење чињеница и постигнутог решења;

ii) ако решење није постигнуто, у складу са одредбама става е), Комитет се усвом извештају ограничава на кратко изношење чињеница; текст писмених примедба и записник о усменим примедбама које су ставиле заинтересоване државе прилажу се уз извештај. За сваки предмет извештај се доставља заинтересованим државама чланицама.

2. Одредбе овог члана ступају на снагу када десет држава чланица овог пакта буду дале изјаву предвиђену у тачки 1. овог члана. Наведена изјава депонује се код генералног секретара Организације уједињених нација, који доставља копију осталим државама чланицама. Изјава се може у свако доба повући путем саопштења упућеног генералном секретару. Ово повлачење је без штете по разматрање сваког питања које је предмет већ достављеног саопштења на основу овог члана; никакво друго саопштење неке државе чланице неће се примати пошто генерални секретар буде обавештен о повлачењу изјаве, уколико заинтересована држава чланица не да нову изјаву.

Члан 42

1. а) Ако питање које је поднето Комитету, сходно члану 41. овог пакта, не буде решено на задовољство заинтересованих држава чланица, Комитет може, уз претходну сагласност заинтересованих држава чланица, да одреди ад хоц комисију за помирење (у даљем тексту: комисија). Комисија ставља своје добре услуге на располагање заинтересованим државама чланицама у циљу постизања мирног решења питања заснованог на поштовању овог пакта;

б) Комисија се састоји од пет чланова наименованих уз сагласност заинтересованих држава чланица. Ако заинтересоване државе чланице не постигну споразум о целокупном или о једном делу састава комисије у року од три месеца, чланови комисије о којима се нису могле сагласити бирају се тајним гласањем међу члановима Комитета већином од две трећине чланова Комитета.

2. Чланови комисије заседају у личном својству. Они не могу бити држављани ни заинтересованих држава чланица ни државе која није члан овог пакта, нити државе која није дала изјаву предвиђену у члану 41. овог пакта.

3. Комисија бира свог председника и доноси своја сопствена правила процедуре.

4. Комисија одржава редовно своје састанке у седишту Организације уједињених нација или у Уреду Уједињених нација у Женеви. Међутим, она може да се састане у сваком другом одговарајућем месту, које комисија може да одреди у сагласности са генералним секретаром Организације уједињених нација и заинтересованим државама чланицама.

5. Секретаријат, предвиђен у члану 36. овог пакта, пружа такође своје услуге комисијама које су наименоване на основу овог члана.

6. Подаци које добија и прегледа Комитет стављају се на располагање комисији која може да захтева да јој заинтересоване државе чланице пруже свако умесно накнадно обавештење.

7. Пошто буде размотрила питање у свим својим видовима, али у сваком случају најдоцније у року од дванаест месеци од дана када јој је поднето, комисија подноси извештај председнику Комитета који га доставља заинтересованим државама чланицама:

а) ако комисија не може да доврши разматрање питања у року од дванаест месеци, у свом извештају она укратко само назначавача докле је стигла у свом разматрању;

б) ако је постигнуто споразумно решење питања, засновано на поштовању права човека, признатих овим пактом, у свом извештају комисија се ограничава да укратко наведе чињенице и постигнуто решење;

ц) ако се не постигне решење у смислу става б), комисија уноси у извештај своје закључке по свим чињеницама које се односе на питање које се расправља између заинтересованих држава чланица, као и своје констатације у вези са могућностима

постизања споразумног решења питања; извештај садржи такође писмене примедбе и записник о усменим примедбама које су учиниле заинтересоване државе чланице; д) ако је извештај комисије поднет према ставу ц), заинтересоване државе чланице саопштавају председнику Комитета, у року од три месеца од пријема извештаја, да ли прихватају или не извештај комисије.

8. Одредбе овог члана треба тако разумети да не иду на уштрб надлежности Комитета предвиђених у члану 41. овог пакта.

9. Заинтересоване државе чланице сnose подједнако трошкове чланова комисије на основу предрачуна који доноси генерални секретар Организације уједињених нација.

10. Генерални секретар Организације уједињених нација је овлашћен, да у случају потребе, исплати трошкове члановима комисије пре него што их заинтересоване државе чланице надокнаде према тачки 9. овог члана.

Члан 43

Чланови Комитета и чланови ад хоц комисија за помирење које могу бити установљене према члану 42. овог пакта, имају право на олакшице, привилегије и имунитете који се признају стручњацима у мисији Организације уједињених нација, према одговарајућим одељцима Конвенције о привилегијама и имунитетима Уједињених нација.

Члан 44

Одредбе о спровођењу у живот овог пакта примењују се без штете за поступке који су установљени по питању права човека према или на основу битних инструмената и конвенција Организације уједињених нација и специјализованих установа, и не спречавају државе чланице да прибегну другим поступцима за решавање неког спора сходно међународним општим или посебним споразумима који их обавезују.

Члан 45

Комитет доставља сваке године Генералној скупштини Уједињених нација извештај о свом раду преко Економског и социјалног савета.